

Kindvriendelijke justitie – Checklist voor beroepsbeoefenaars

Welke actie moet worden ondernomen om gerechtelijke procedures kindvriendelijk te laten verlopen?

Is het kind in staat zijn of haar recht om gehoord te worden uit te oefenen?

- De omstandigheden moeten worden aangepast om te verzekeren dat het kind gehoord wordt.
- Beroepsbeoefenaars moeten dit recht duidelijk erkennen in de hele gerechtelijke procedure.

Ontvangt het kind ondersteuning op persoonlijk en op professioneel vlak?

- Professionele ondersteuning kan bijvoorbeeld worden geboden door maatschappelijk werkers en psychologen.
- Vertrouwenspersoon.

ONDERSTEUNING

Hoe kan het kind worden geïnformeerd over de gerechtelijke procedure en zijn/haar rechten?

- Via mondelinge of schriftelijke informatie.
- Via informatie die is afgestemd op leeftijd, volwassenheidsniveau, begripsvermogen en communicatieproblemen van het kind.
- Via visueel materiaal.

Hoe kan het kind worden voorbereid op de hoorzitting?

- De persoon die ondersteuning biedt, moet controleren of:
 - het kind van mening is dat hij/zij voldoende is geïnformeerd over zijn/haar rechten;
 - het kind weet wat hij/zij kan verwachten tijdens de hoorzitting.
- De voorbereiding moet kort voor de hoorzitting plaatsvinden.
- Er moeten voorbereidende, kindvriendelijke besprekingen en bezoeken worden georganiseerd.
- De specifieke behoeften van het kind moeten in kaart worden gebracht.

Welke vragen moeten aan het kind worden voorgelegd vóór de hoorzitting?

- Zijn de locatie en tijd passend voor het kind?
- Wie vergezelt het kind als zijn/haar vertrouwenspersoon?
- Zijn er mensen die de hoorzitting niet mogen bijwonen?
- Heeft het kind behoefte aan beschermende maatregelen?
- Wie moet de hoorzitting leiden?
 - Geslacht en beroep zijn van essentieel belang.

Wat is de zin van het navragen van dergelijke bijzonderheden bij het kind?

- Het kind kan invloed uitoefenen op de wijze waarop de hoorzitting verloopt.
- Het kind kan de persoon leren kennen die de hoorzitting leidt.

Welke maatregelen kunnen er vóór een hoorzitting worden genomen om de gerechtelijke procedure kindvriendelijk te laten verlopen?

- Uitvaardigen van gedragsregels.
- Een korte wachttijd tussen aankomst en hoorzitting.
- Beschikbaar stellen van een kindvriendelijke wachtruimte.

Welke maatregelen kunnen er tijdens een hoorzitting worden genomen om de gerechtelijke procedure kindvriendelijk te laten verlopen?

- Een kindvriendelijke ruimte voor de hoorzitting buiten het gerechtsgebouw.
- Kindvriendelijk gedrag van alle aanwezigen.
- Een gering aantal aanwezigen bij de hoorzitting.
- De afwezigheid van gedaagde of andere partijen.
- Het kind wordt gehoord door één persoon.
- Het taalgebruik wordt aangepast aan de leeftijd en het volwassenheidsniveau van het kind.
- Er worden passende ondervragingstechnieken gebruikt.
- Korte hoorzittingen, met een maximumduur van één uur.

Welke maatregelen kunnen er na een hoorzitting worden genomen om de gerechtelijke procedure kindvriendelijk te laten verlopen?

- Het kind feedback geven en informeren over de verdere stappen.
- Alle beroepsbeoefenaars die bij de gerechtelijke procedure betrokken zijn, moeten het eens zijn over het vervolgtraject.

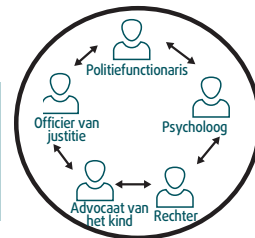
Kind

Fase na afloop van het proces

Wat kan er worden gedaan om te voorkomen dat er meerdere hoorzittingen moeten worden gehouden?

- Video-opnames beschikbaar stellen voor het verzamelen van bewijsmateriaal (strafzaken).
- Samenwerking en uitwisseling van informatie tussen alle betrokken beroepsgroepen.

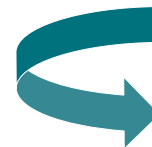

Indien één hoorzitting niet genoeg is, moeten beroepsbeoefenaars zich ervan bewust zijn dat tijdens volgende hoorzittingen:

- Een vertrouwensrelatie met de beroepsbeoefenaar zelfs nog belangrijker is en dat de hoorzitting moet worden geleid door dezelfde beroepsbeoefenaar.
- Niet weer dezelfde vragen mogen worden gesteld.
- De ontvangen informatie moet worden verspreid onder alle beroepsbeoefenaars.

Hoe moet het vervolgtraject eruitzien?

- Verdere ondersteuning voor kind en familie.
- Informatie en uitleg over de beslissing en eventueel verdere ondersteuning.
- Korte periode tussen hoorzitting en beslissing; beslissing vergezeld laten gaan van informatie.

Wat gebeurt er wanneer er geen vervolgtraject is?

- De gerechtelijke procedure kan alleen worden afgesloten als er een vervolgtraject wordt vastgelegd en gerapporteerd.

Elk jaar nemen in de Europese Unie (EU) ongeveer 2,5 miljoen kinderen deel aan gerechtelijke procedures als gevolg van een echtscheiding of als slachtoffers of getuigen van criminaliteit. Hoewel hun effectieve deelname aan gerechtelijke procedures van essentieel belang is om de werking van justitie te verbeteren, blijft de manier waarop kinderen worden behandeld in de rechtsstelsels een punt van zorg. Het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) heeft onderzocht in welke mate het recht van kinderen om te worden gehoord, hun recht om te worden geïnformeerd, hun recht op bescherming en hun recht op non-discriminatie in de praktijk worden verwezenlijkt. Daartoe sprak het uitvoerig met zowel beroepsbeoefenaars als kinderen die bij gerechtelijke procedures betrokken waren. In het eerste verslag werden de standpunten van beroepsbeoefenaars toegelicht. In dit verslag wordt de nadruk gelegd op het perspectief van kinderen en wordt beschreven hoe zij aankijken tegen de factoren die hun volledige deelname belemmeren en tegen de inspanningen die dergelijke belemmeringen kunnen helpen wegnemen. Net als in het eerste verslag, wordt erin benadrukt dat er nog veel werk aan de winkel is om justitie in de gehele EU echt kindvriendelijk te maken.

Meer informatie:

Zie de verslagen en website van het FRA over kindvriendelijke justitie:

- FRA (2017), *Child-friendly justice – Perspectives and experiences of children involved in judicial proceedings as victims, witnesses or parties in nine EU Member States* (Kindvriendelijke justitie – vooruitzichten en ervaringen van kinderen die bij gerechtelijke procedures betrokken waren als slachtoffer, getuige of partij in negen EU-lidstaten), Luxemburg, Publicatiebureau
- FRA (2017), *Kindvriendelijke justitie – vooruitzichten en ervaringen van kinderen en beroepsbeoefenaars*, Samenvatting, Luxemburg, Publicatiebureau (beschikbaar in 23 EU-talen)
- FRA (2015), *Child-friendly justice – Perspectives and experiences of professionals on children’s participation in civil and criminal judicial proceedings in 10 EU Member States* (Kindvriendelijke justitie – vooruitzichten en ervaringen van beroepsbeoefenaars inzake deelname van kinderen aan civiele en strafprocedures in 10 EU-lidstaten), Luxemburg, Publicatiebureau
- <http://fra.europa.eu/en/theme/rights-child>

FRA – BUREAU VAN DE EUROPESE UNIE VOOR DE GRONDRECHTEN

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Wenen – Oostenrijk
 tel +43 158030-0 – fax +43 158030-699
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

Publicatiebureau

© Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, 2018
 Foto's: © FRA

